

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz
dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
V sprejema naročnino, inšerate in
reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izven 3 nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Srbi v Ljubljani.

Iz Beograda nam poroča naš poročeval-
lec 1. septembra:

Cim bolj se bliža odkritje spomenika
Francetu Prešernu, tem bolj je
med nami raste zanimanje za slovenske brate
in za slavnost samo. Vaš slavnostni odbor,
ni ravno glede udeležbe Srbov takorekoč
ukrenil ničesar; a kar je ukrenil je ukrenil
napačno. Odbor je na to svečanost pozval
le belgrajsko občino, akademijo nauka in
književniško društvo, pa nikogar več. „Ne-
vinarsko društvo“, „Zvezo srbskih novinar-
jev“, „Srbsko književno združenje“ in na sto-
tine drugih kulturnih in prosvetnih društev
je odbor prezrl.

Navdušeni Jugoslovani, belgrajski župan
Kosta Glavinic, dela jako živahno, da
10. septembra pride v Ljubljano čim več
Srbov. Samo radi njegovega velikega zani-
manja bi došlo na to veliko slovensko kul-
turno slavnost najmanj 200—300 Srbov, ko
ne bi v Beogradu isti dan bilo polno drugih
slavnosti. Ta dan praznuje prestolonaslednik
Djordje svojo polnoletnost in ob tej pri-
liki pride v Beograd do 500 gostov iz Bol-
garije. Zaradi tega morajo ostati doma častniki
in meščanstvo. Belgrajske trgovce obiščejo
ta dan češki trgovci in industrijalci, za to
ti tudi ne bodo prišli. Mladina pa ima tedaj
že šolo. — Vendar pa pride na Prešernovo
slavnost 50—60 Srbov.

Na poziv župana Glavinica se je zbralo
v četrtek večer večje število uglednih Bel-
grajcev k skupni konferenci glede izleta v
Ljubljano. Bili so: župan Kosta Glavinic;
zastopnik uradništva je bil Raša
Milošević; podpolkovnik Janko
Vukasović, zastopnik častnikov; pro-
fesor in poslanec ter predsednik „Srbske
književne zadruge“ Ljuba Jovanović;
dr. P. Tipa, predsednik „Profesorskega
društva“; Uroš Blagojević, predsednik
„Učiteljskega društva“; Boris-
lav B. Todorović, zastopnik telo-
vadskega društva „Dušan Silni“; zastopnik
„Obrtne zveze“, narodni poslanec Milan
Miladinović; Dušan Milan Sija-
čki, zastopnik „Novinarskega društva“
in „Zveze srbskih novinarskih sotrudnikov“;
Nikola Moric, kot zastopnik „Dru-
štva lekarnarjev“; Aleksa Biba, za-
stopnik „Belgrajske trgovske omladine“;
Dimitrij Djoric, zastopnik „Srbskega
društva“ in „Društva srbskih indu-
strijev“; dr. Manojlo Smiljanic
in Marko Petronijević kot zastop-
nika belgrajskega obč. odbora; dr. David
Alkalaj, odvetnik kot zastopnik srbsko-
židovske cerkvene občine v Beogradu.

Podpolkovnik Vukasović, rojen
Slovenec iz Gorice, ki je že več kot 33 let
srbski častnik, se udeležil že treh srbskih
vejsk, odlikovan z raznimi zasluznimi križi
in vsemi redovi srbske vojske, se je za-
hvalil zbrani gospodi za živo zanimanje za
zemljo, v kateri se je rodil in za ljubezen
napram slovenskemu narodu. Nato je slavil
lepote svoje slovenske domovine, kakršnih
nima nobena druga dežela na svetu. Ome-
nja le „Postojnske jame“. Že želja videti to
krasoto, mora gnati Srbe v Ljubljano. A on
kot Slovenec in kot srbski častnik povdarja,
da se morajo Srbi te svečanosti udeležiti v
velikem številu, ker so Srbi na prvem me-
stu pozvani, da dajo impulze Jugoslo-
vanstvu.

Nato je bil sprejet predlog Ljube
Jovanovića, da se v nedeljo, 3. sept.
vrši širša konferenca, in predlog Dušana
Sijačkega, da en profesor na tej kon-
ferenci predava o Prešernu in nje-
govi poeziji. Sklenilo se je tudi pri-
četi živo agitacijo, ustmeno in pismeno, da
čim več Srbov obišče Ljubljano.

Vsi belgrajski listi in oni v provinciji
prinašajo dolge in krasne članke o Prešernu.
„Politika“, eden največjih in najboljših lis-
tov, katere urednik je Slovenec Ribnikar, je
prinesla zelo simpatičen članek in zelo ob-
širen in lep opis „Postojnske jame“ iz pe-

resa dr. Voje Kujundžića. Vsi listi
imajo polno beležk in toplo priporočajo ob-
činstvu, naj poseti Ljubljano. Za 10. septem-
ber obljubuje vsi, da bodo prinesli daljše
članke o značaju Prešernove po-
ezije in tega slovenskega
slavlja. Z eno besedo: Srbski listi so
posvetili veliko pozornost tej veliki sloven-
ski slavnosti.

Poleg občine belgrajske pošljejo odpo-
slanstva: Akademija nauka (Sve-
tomir Nikolajević, bivši ministr-
ski predsednik in narodni poslanec), „Uni-
verzita“, „Srbska Književna
zadruga“, „Profesorsko dru-
štvo“, „Učiteljsko društvo“,
„Obrtna zveza“, „Novinarsko
društvo“ (Dušan Milan Sija-
čki), Pevsko društvo „Jakšić“
(Kosta Mandrina), „Advokat-
sko društvo“ i. dr. — Prišlo bo tudi
več dam.

Belgrajska občina položi na Prešernov
spomenik dragocen srebrn venec, da
ostane trajni znak srbsko-slovenskega se-
stanka.

Srbi gredo iz Beograda v petek ob 4.
uri popoldne in pridejo v Zagreb v soboto
zjutraj. Dopoldne si ogledajo Zagreb, a po-
poldne odidejo v Ljubljano, kamor dospo v
soboto ob 6. uri zvečer.

V ponedeljek, 11. septembra bodo Srbi
poleteli v „Postojnsko jamo“ in zelo ver-
jetno je, da napravijo izlet i na Bled.

Po vojski.

Mirovna pogodba sestavljena.

Portsmouth, 3. sept. Pri sestavi
mirovnih pogojev je točka o Sahalinu
nekoliko zavrla tek pogajanj. Japonci zahte-
vajo, da tudi Rusi ne smejo utrjevati Saha-
lina, dočim so Rusi menili, da ta določba
velja samo za Japonsko. Zato se je včeraj
Komura pogajal v navzočnosti Martensa in
Dennisona z Wittom. Prišli so do popol-
nega sporazumljenja. Pri sestavljanju točke
o Mandžuriji so bili Japonci sila previdni.
Mirovna pogodba je že sestav-
ljena. Sestoji iz 15 točk, ruska in ja-
panska vlada sta obveščeni v vseh točkah
in vseh pododdelkih. Vladi nista nič ugo-
varjali. Čuje se, da misli Angleška potem,
ko bo mirovna pogodba podpisana, zapu-
stiti Veihajvei (?).

Položaj na Japonskem.

London, 3. sept. „Daily Chro-
nicle“ poroča iz Tokia: Demonstracije
proti sklepu miru so vedno bolj nevarne.
Vsak dan se vrše shodi, ki se izražajo
proti miru in zahtevajo nadaljevanje vojske.
Japonski list „Ciči“ označuje mirovne po-
goje za strašne, „Kakumin“ pa piše, da so
pooblaščenici zavrli napredek Japonske za
celih petdeset let.

Vojna odškodnina.

Peterburg, 3. sept. Brzjavna
agentura je bila od Wittovega svetovalca
Sipova obveščena, da so vesti o kakih pri-
kriti odškodnini izmišljene. Japonska dobi
poplačano diferenco stroškov za vojne uje-
tnike, ki pa ne bo prevelika, več rus. mest
je poslalo Wittu čestitke.

Japonska se pripravlja.

Berolin, 3. septembra. Japonska je
naročila pri Kruppu za 45 milijonov
oklepov.

Ruska armada.

Peterburg, 3. septembra. „Naša
Živa“ poroča, da bo Linevič s celo svojo
armado ostal v Vzhodni Aziji, da bo za
vsak slučaj pripravljen. Kornij poveljniki so
baje dobili povelje, naj vojakov ne odpuste
v rezervo, kakor je to bila doslej navada.

Drobne vesti.

New York, 3. septembra. Witte je
včeraj obiskal Chicago, da sprejme po-
nuden mu doktorski dip'om.

Peterburg, 3. septembra. Car na-
merava razun stanovske odlike podariti
Witteju častno darilo 2 milijonov rubljev.

Christiania, 3. septembra. Pri-
hodnje leto nameravajo podeliti predsedniku
Rooseveltu Nobelovo mirovno darilo.

Berolin, 3. sept. Predsednik Roose-
velt namerava predlagati za novo mirovno
konferenco v Haagu revizijo pomorskega
prava.

Car Lineviču.

Peterburg, 3. (Brzjavni urad.) Car
je Lineviču brzjavil 1. t. m., kjer med
drugim pravi: „Moja požrtvovalna armada
je ustavljala prodiranje mnogoštevilnejšega
sovražnika korak za korakom. Pod Vašim
vodstvom pa je naša armada ojačena in pri-
pravljena sovražnika ne samo odbiti, ampak
tudi zadati mu krepak udarec. Toda moja
vest in dolžnost, ki jo imam pred ob Boga
mi izročeni ljudstvom, mi nalaga, da ne
preizkušam vnovič zvestih src mojih dragih
Rusov in jih ne izpostavljam strahotam voj-
ske zato, da obdržim ves oddaljeni otok
Sahalin. Naznanite to brzjavko mojim
hrabrim vojakom.“

Car o miru.

London, 2. septembra. „Daily
Mail“ poroča, da je car, ko je šel o sklepu
miru, dejal: Hvala Bogu, moje ljudstvo se
bo pomirilo. Cesarica-vdova se je jokala od
radosti (?).

Vjetniki.

Peterburg, 2. septembra. Peterbur-
ška brzjavna agentura je izvedela iz goto-
vega vira, da bosta ruska in japonska vlada
čim prej izmenjali svoje ujetnike ter isto-
časno predložili medsebojne račune o izdat-
kih za oskrbovanje ujetnikov od dne ujetja
do njihove smrti, oziroma do izmenjanja. —
Rusija izplača Japonski razliko med dejan-
skimi vsotami, ki sta jih potrošila Rusija in
Japonska.

Borzna vest.

Peterburg, 2. septembra. „Rus“
poroča, da so se na moskovski borzi dvig-
nile vse cene.

Notranje politični položaj.

Cesar je odpotoval v Slekno na Če-
škem, kjer nadzoruje velike vojaške vaje.
— Z Dunaja poročajo, da skličejo državni
zbor šele sredi novembra. Pač pa namerava
vlada sklicati koncem tega ali pričetkom
prihodnjega meseca več deželnih zborov v
zasedanje. — Nižjeavstrijsko namestništvo je
naznanilo podrejenim političnim oblastem, da
je poklicati nadomestne rezervnike pod
orožje za osem tednov šele spomladi pri-
hodnjega leta in ne, kakor običajno, me-
seca oktobra. Vzroki: zmešnjave na Ogrs-
kem. — Strankarski šoh krščansko-so-
cialne stranke za Spodnjo Avstrijsko severno
Donave se vrši 17. t. m. Dopoldne shod za-
upnikov, ki obravnava organizacijo in pri-
hodnje državnozbornske volitve, popoldne pa
javni ljudski shod pod milim nebom. Poleg
dr. Luegerja in dr. Gessmanna nastopijo tudi
drugi krščansko-socialni deželni poslanci. —
Poljaki zahtevajo, naj ustanovi vlada v Te-
šinu samostojno poljsko učiteljsko.

Ogrska kriza.

„Wiener Allg. Zeit.“ poroča, da je izja-
vil cesar o ogrski krizi, ko je izvedel, da
so sklenili Rusi in Japonci mir v Ports-
mouthu: „Upam, da bo vplival mir tudi na
ogrsko krizo. Kar je bilo mogoče med Rusi
in Japonci, pač tu ne bo nemogoče. Ogrska
koalicija naj posnema v zmernosti — Ja-
ponce. — V živem spominu je še lanska
splošna stavka ogrskih železničarjev. Pred-
vsem so zahtevali, naj jim dovoli vlada or-
ganizacijo. A „liberalni“ in „svobodoljubni“
Tisza jim ni dovolil, da bi se smeli združe-
vati. Sedanja vlada v osebi ogrskega trgo-
vinskega ministra je dovolila železničarsko
organizacijo kakor tudi, da bodo železnične
delavce, ki služijo tri leta, odpustili le v slu-
čajih, v katerih odpuste železnične uradnike
in stalno nastavljene uslužbenke. „Budapesti
Naplo“ poroča, da nameravajo v
zbornici magnatov izreči za-
upnico Fejervaryju. Košut skli-
cuje 5. m. sejo izvrš. odbora združene opo-

zicije. Baje nameravajo razpravljati o spravi
in o obtožbi Fejervaryja v zbor-
nici.

Budimpešta, 2. septembra. Neki
tukajšnji list pravi, da se vladar mažarskim
zahtevam ne bo udal. Ko Mažari pritirajo
situacijo do skrajnosti, bo vladar odstopil in
prestolonaslednik odločno poseže vmes. Tako
bo novi vladar dobil vse avstrijske narode
združene proti mažarskim šovinistom.

Italija.

Italijanski finančni minister Maio-
ra namerava odpraviti, oziroma izpremeniti
sedanji občinski davčni način na Italijan-
skem Namestu sedanjega rodbinskega davka
in davka na ognjišča namerava uvesti pro-
gresivni dohodninski davek. Listi z Maio-
ranovimi načrti niso nič kaj zadovoljni, češ,
da so preveč drzni.

Nemški cesar v slovo an-
gleški mornarici.

„Lokalanzeiger“ poroča iz Dunaja, da
je poslal angleški admiral Wilson nem-
škemu cesarju Viljemu pismo, v kate-
rem se zahvaljuje in izraža svoje veselje, da
so imeli priliko angleški častniki izpoznati
nemške častnike. Viljem je odgovoril kratko,
da ga je jako veselilo izvedeti, da je An-
gleže veselilo izpoznati svoje nemške tova-
riše. Nenavadno kratko pismo gostobesed-
nega Viljema dokazuje, kako neprijeten mu
je bil „prijateljski“ obisk angleškega bro-
dovja v Svinemundu. Viljema brez dvojbe
tudi jezi, da so najzlobnejši njegovi podaniki,
„časnikarji“ hvalili angleško, a grajali nemško
mornarico.

Balkan.

„Morningpost“ poroča iz Sofije, da na-
merava 800 bolgarskih vstašev vdreti v
Turčijo. Kazo in Kičevo je oplenila 200
mož močna vstaška četa. Pomorili in ranili
so mnogo oseb. Slavnost obletnice, ko je
zasedel sedanji sultan turški prestol, ni bila
metena. Veliko važnost pripisujejo, ker je
sultan zelo prijazno sprejel grškega princa
Nikolaja. V Carigradu in v predmestju
Bajra je bilo umorjenih mnogo oseb. — V
Sofiji se mudi Anglež Stead, ki je izdal s
sodelovanjem japonskih učenjakov obširno
delo o Japonski. Stead namerava izdati ve-
liko knjigo o Balkanu in išče zdaj sotrud-
nikov. V Bukareštu je bil pri rumunskem
kralju, a zasliši ga tudi bolgarski knez Fer-
dinand. Ni izključeno, da obišče tudi srb-
skega in grškega kralja ter črnogorskega
kneza.

Rusija.

Upori na Kavkazu. Iz Tiflisa
poročajo, da gori mesto Suša. Oboroženi
Tartari oblegajo mesto. Prebivalstvo beži v
gore. V vasi Muhrane so razstrelili z di-
namitom del zidu, ki obdaja grajščino kneza
Muhranskega. V gorski okolici so umorili
kneza Erijoa.

Armenci pri kavkaškem
namestniku. Armenci so odposlali h
kavkaškemu namestniku odposlaništvo 31
mož, ki so se zahvalili, ker je posredoval
namestnik v Peterburgu, da je povrnila ru-
ska vlada armensko cerkveno premoženje
in dovolila zopetno otvoritev armenskih
šol. Namestnik je rekel, da upa pomiriti
kavkaško prebivalstvo in prisil, naj ga pri-
tem podpira armenska inteligenca.

Varšavsko vojno sodišče je
obsodilo na smrt socialno-demokratskega
voditelja Kaspracka, ker je lani ustrelil 4
policiste, ki so odkrili neko tajno tiskarno,
dasi so trdili zdravniki, da je Kasprack
znorel. Njegovemu tovarišu, inženirju Kurtz-
mannu so pa prisodili 15 let prisilnega
dela.

Gosudarstvenna дума. Ko-
misija za posvetovanje določil o dumi je
zborovala na petek. Posvetovali so se o
načinu volitve in o sklicanju dume. Boly-
gin predloži v najkrajšem času volivni na-
črt za Rusko Poljsko.

Izpustili so v Minskem 62 žensk
iz zapora, ker so se branile jesti. Stradale
so dva dni. Preiskavo nadaljujejo.

Hišno preiskavo je izvršilo orožništvo v peterburškem stanovanju načelnika liberalnih industrijcev. Zaplenili so mnogo listin.

O pomanjkljivosti ruske uprave namerava poročati v dumi veliki svet v obrambo carstva, ki mu načeljuje veliki knez Mihael Nikolajevič. Svet pripravlja tudi spomenico za emancipacije judov.

Splošna stavka je izbruhnila 2. t. m. v Revalu. Stavkajoči delavci, več tisoč, so se izprehajali cel dan po mestu, nosili rdeče zastave in razgrajali. Policija je bila popolnoma brez moči.

Zemstva in plemiški maršali nameravajo izdelati za volitve v dumo program. Dne 12. prirede v ta namen plemiški maršali, 19 pa zemstva shod. Trepov je izjavil, da ne namerava prepovedati shodov.

Perzijski šah obišče carja. Se-stanku pripisujejo veliko važnost. Perzijskemu šahu so obetali namreč Angleži velike ugodnosti, a jih šah ni hotel sprejeti, dokler se ne sporazume s carjem.

Obsedno stanje v Varšavi in Lodzu car v kratkem odpravi.

Volitve v gosudarstvenno dumo se vrše definitivno mesca decembra. Duma bo sklicana 25. januarja.

Nadaljnje reforme v Rusiji. „Magd. Ztg.“ poročajo, da je kronski svet naročil 2. t. m. ministrskemu svetu, da izdela zakonske načrte o državnem, društvenem in shodnem, kakor tudi o tiskovnem pravu.

Splošno stavko grozi „Zveza“ društev zdravnikov inženirjev in juristov. Posameznim društvom so naročili proučevati, kako praktično izvesti splošno stavko.

Francozi proti Maročanom.

Dasi so izpustili Maročani francoskega podanika Bu Mziana, Francozi niso zadovoljni, če ne dobe popolnega zadoščenja. Francoski poslanik v Fezu, Taillanier, mora zapustiti Fez, če se Maročani ne opravičijo in plačajo odškodnino, kakor tudi kaznuje Kajda, ki je pustil zapreti Bu Mziana.

Kitajci in Avstrija.

Kitajcem se baje silno dopade avstrijska ustava. Odpeslali bodo v Avstrijo posebno odposlanstvo študirat avstrijsko ustavo. To so že uradno naznanili. Radovedni smo, katere točke avstrijske ustave se bodo Kitajcem najbolj dopadle.

Spor med Norveško in Svedsko.

Glavno sporno vprašanje pri sedanjih pogajanjih med Švedi in Norvežani tvori vprašanje o obmejnih trdnjavah. Švedi namreč zahtevajo, naj Norvežani trdnjave podedejo, a obenem dovolijo, da smejo Švedi zgraditi novo obmejno trdnjavo in vojaško železnico.

Strankarski shod nemške socialne demokracije

se vrši letos v Jeni. Sodrugji so vložili že 120 predlogov, ki se večinoma pečajo z organizacijo in so nekateri zelo obširni. Pa tudi veditelje nameravajo prati brez mila. Najbolj sitni so Hamburgžani, ki zahtevajo, naj socialnodemokratski poslanci poročajo v tajni seji o svojem delovanju v zbornici. Heidelbergški in saksonski sodrugji četrtega volivnega okraja pa bočejo, naj zahtevajo socialnodemokratski državni poslanci v nemški zbornici ločitev cerkve od države. Pet resolucij pa krepko obsoja rdeče „učenjake“, ker se surovo pripravljajo med seboj.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.

Bivši orožnik ropar. Lazo Džilič iz Bosne je bil svoječasno bosanski orožnik, ki pa je bil že večkrat kaznovan, enkrat celo na 2 leti težke ječe. Zadnji čas je delal pri zgradbi Bohinjske železnice v Obernah. Makedonec Jajtim Mitof je šel dne 21. junija t. l., ko se je že mračilo, po vodo v bližnji gozd, nesoč v vsaki roki po eno posodo. Ko je bil oddaljen komaj 60 korakov, od makedonske barake, ga urno zagradi nepoznan človek. V tem trenutku je stopil pred njega še neki drugi moški velike postave in dolgih brk. Le ta je prijel za vrstico, katero je imel Jajtim Mitof obešeno okoli vratu. Na vrstici je bil pritrjen mal suknen žakeljček, katerega je imel vtaknjena v notranji del vrhne suknje, takozvana „anterija“. Dočim je prvi napadalec Jajtima Mitofa močno držal, je Lazo Džilič potegnil žakeljček iz nedrji, prerezal vrstico nad žakeljčkom z nožem ter ga vzel z denarjem vred, katerega je bilo 83 K 90 h. Priča Trojan Kostof je potrdil, da je imel Jajtim Mitof prav toliko denarja, namreč 4 zlate po 20 K, 3 krome in nekaj drobiža. Orožnikom se je kmalu posrečilo, storilca zaslediti, medtem ko je drugi storilec ostal nepoznan. Lazo Džilič izkuša vse vtajiti in se sklicuje na kuharja Marka Končarja, da je nedolžen, ker je bil vedno v baraki, a

tega priča ne more potrditi in pravi, da le toliko vé, da je prišel okoli 6. ure zvečer kavo pit. Džilič je dobil tri tedne zapora, ker so gg. porotniki zanikali vpr. o ropu.

Udeležene roparskega napada na Obernah. Delavec pri zgradbi železnice, Makedonec Angel Stefan v Obernah, je šel dne 17. aprila s. l. okoli 3. ure popoldne k Savi, da bi si tam opral obleko. Kmaló so se mu približali 4 Hrvatje, eden od teh je odšel, trije so pa ostali. Pričeli so razgovor z Makedoncem, Ivan Čačić je potegnil nož ter ga Makedoncu v prodaj ponudil, Angel Stefan je previdno odgovoril, da nima denarja in ker se je Hrvatov zbal, šel je proti vodi. A komaj je napravil ta dva koraka, že je zamahnil Čačić s kameonom proti njegovi glavi, k sreči se je Makedonec sklonil, tako da je bil v hrbet zadet. Čačić ga je na to z obema rokama prijel okoli prs. Angel Stefan se mu je izvil ter jel upiti: „Oj! oj!“ Takoj ga je prijel drugi Hrvat močne postave in temnega obraza, katerem je Čačić rekel, da mu je ime Franc, zgrabil je Stefana pod vratom za obraz, med tem ko je Mile Rogič držal kamen v roki. Nato se je izvršil rop, Čačić je Makedoncu potegnil pas iz rok v katerem so bili trije zlati po 20 K, ta pa boječ se za svoje življenje je zbežal v vodo. Ker je pa ni mogel prebresti, tekkel je ob bregu po vodi naprej. Hrvatje so mu po suhem sledili, imeli so kamenje v roki in upili „udri ga“. Iz tega mučnega položaja rešil ga je neki Crnogorec, ki je roparje prepodil. Le Čačića so orožniki prijeli, druga dva sta pobegnila. Tukajšnje porotno sodišče je Čačiva dne 7. junija t. l. obsodilo na 4 leta težke ječe. Dne 4. avgusta t. l. se je pa orožnikom na Koroškem posrečilo prijeti drugega roparja še ne 20 let starega Mile Rogiča iz Klanca na Hrvaškem doma. Ta je zadnji čas delal v Radišniku pri zgradbi železnice. Rogič o kakem ropu imenovanega Makedonca neče ničesar vedeti, tajil je da bi Čačića poznal. Ko se je pa temu v zaporih pokazala Rogičeva slika, ga je takoj spoznal kot so-krivca. Pa tudi njegove delavske knjižice, ki jih je ob času bega iz Obrn pustil pri tvrdki podjetja C. pl. C. e. c. o. n. i. in H. R. e. l. l. a. in C. o. m. p., izpričujejo, da je Rogič res dne 3., 4., 10. in 12. aprila t. l. torej ob času ko je bil Angel Stefan opan, tam delal. Njegova trditev, da ni nikoli pri Bohinjski železnici delal, je bila popolnoma ovržena.

Kranjsko učiteljsvo v obstrukciji.

Danes dopoldne se je vršila v „Mestnem domu“ IV. učiteljska konferenca kranjskega učiteljsva. Predsednik g. dež. šolski nadzornik Levec pozdravi navzoče, v prvi vrsti grofa Schaffgotscha, ki je došel kot zastopnik barona Heina, nadalje tajnika dež. vlade g. Praxmarerja in g. Govekarja kot županovega namestnika.

Govornik pravi:

Velik del naših posvetovanj se bo dotikal tistega perečega vprašanja, pri čigar neodločni in nujni rešitvi ima ravno deželno zastopstvo odločilno besedo.

Želim, da bi deželno zastopstvo ne preslišalo glasu, ki bo brez dvojbe odmeval iz te dvorane.

Pozdravljam tudi zaupnike kranjskega učiteljsva, ki pričakuje od vas, da najdete in nasvetujete našim hudim ranam primernege leka in zdravlila.

Ker so mi pa razmere dobro znane, nisem tak idealist, da bi mislil, da bo deželna učiteljska konferenca mahoma odpravila vse te nedostatke. Toda pripomoči more veliko, da se prej odpravijo.

Zatorej vas prosim, razodenite svoje želje in misli o napredku našega šolstva in o intelektualni in gmotni povzdigi učiteljskega stanu, kakor se spodobi razsodnim možem.

Pozdravi nemško tudi zastopnike nemških učiteljev in izraža nado, da bodo skupaj postopali v stanovskih vprašanjih.

Spominja se razstave učil, ki je tako instruktivna, kakršne še ni videl. — Govor konča s slava-klici cesarju.

Grof Schaffgotsch v imenu dež. predsednika pozdravlja v slov. jeziku konferenco. Želi, da bi zborovanje bilo uspešno in plodonosno. Na to nemško poudarja, da je izboljšanje učiteljskih plač res pereče. On lahko da zagotovilo, da je dež. šol. oblast v svojem obsegu pripravljena podpirati to zahtevo. A v prvi vrsti pa je ta stvar v rokah drugih faktorjev, pred vsem dež. zbora kranjskega. On izraža le željo, da bi se dež. zboru kaj kmalu omogočilo delovanje. Cím bolj bodo na današnji konferenci sklenjene resolucije zmerne in dostojne, tim več uspeha bodo imele in večji vtis bodo napravile.

Nato predlaga delegat Jelenc udanostno brzojavko na cesarja, delegat Zajc pa na ministra Hartla, kar se sprejme. Pri volitvi funkcionarjev se izvolijo na predlog delegata sledeči gospodje, oziroma gospodične:

Gdč. Miklavčič in g. Ivanc (zapisnikarja). Gg. Gregorin in Gregorač (reditelj), gg. Trošt in Andoljšek (namestnika), gg. Sest, Schescharg in St. Jelenc (skrutinatorji), Crnogej, Jelenc, Konsenseg (verifikatorji); v odbor za dobo 6 let se veljeni: g. Schescharg, gdč. Schmidinger, gg. Zajc, Luzner, Skala Anton, Andrej Sest, Zavrl, Benedek, Gregorin, Setina, Toman, Luka Jelenc.

Pe izvolitvi odbora predlaga del. Jelenc da se začne takoj razgovor o regulaciji učiteljskih plač. (Sprejeto.) Nato poprime za besedo delegat Jelenc in izjavi najprvo, da je za ta predlog pooblaščen od vseh delegatov, ki jih je poslala sem svedobna volja kranjskega učiteljsva. Že 14 let se delegatom ni nudila prilika, govoriti o svojih potrebah po svojih odposlancih. Sam predsednik deželnega šolskega sveta, baron Hein, je priznal, da učiteljsvo nujno potrebuje zvišanja plač; a to priznanje je ostalo le na papirju. Zakaj se je to zgodilo, ne bo govoril. 36 let že greše zoper nas merodajni faktorji, ki nam režejo kruh. Cemu bi se pekoralvi zakonom učitelji, ko se drugi ne brigajo za nje. Za nas učitelje so veljavni le tisti paragrafi, ki nam nalagajo delo, a ne tudi tisti, ki govore o naših pravicah. Za to gibanje med učiteljsvom so odgovorni oni, ki nalagajo delo, a ki ne upoštevajo učiteljskih pravic. Dleslej se vlada ni skoro nič brigala za učitelje. Paragraf zahteva, da se učiteljska konferenca vrši vsakih šest let a zadnja je bila leta 1891., torej pred 14. leti. Učiteljsvo zahteva, da se skliče deželni zbor, ki naj reši za učiteljsvo tako pereče vprašanje o regulaciji plač. Vedo naj vsi, da tu ni razločka med klerikalnimi in liberalnimi učitelji. Vsi so enaki reveži. Vlada naj zbliža stranke v deželnem zboru.

Nato pa prebere govornik sledečo izjavo, ki so jo podpisali vsi delegati:

„Legitimni zastopniki kranjskega učiteljsva priznavajo vsakršno naklonjenost odločilnih faktorjev nasproti regulaciji učiteljskih plač, ne demonstrirajo niti proti višjim šolskim oblastem, niti proti posameznim, učiteljskim zahtevam naklonjenim deželnozborskim skupinam; izrekajo, da so bile vse dosedanje prošnje kranjskega učiteljsva brezuspešne, izjavljajo, da se ne boje in ne strašijo dela, vendar povdarjajo ob sedanjih gmotnih razmerah, da se ne udeležijo zborovanj deželne učiteljske skupščine toliko časa, dokler kranjskemu učiteljsvu tako ne regulujejo plač, da bodo te popolnoma mogle odgovarjati § 55 dež. šolskega zakona. S tem daje kranjsko učiteljsvo po svojih legitimnih zastopnikih duška svoji veliki bedi, ki silno otežkoča njegovo delovanje. Tem potem naj se razširi ta tožeči glas po vsi naši državi.“ Izjavo so delegati in drugi navzoči učitelji pozdravili z burnimi klici, nakar so delegatje, ki so poslušali izjavo stoje, odšli iz dvorane. S tem je stopilo kranjsko učiteljsvo — v obstrukcijo!

Stajerske novice.

š Iz Slov. Bistrice. „Kako lepo je to! Ne moremo se odtrgati domov! Bog daj, da bi še večkrat bilo!“ Tako in enako so vzklikali ljudje pri nedeljski narodni slavnosti, ki jo je priredila čitalnica v Slovenski Bistrici v prid družbe sv. Cirila in Metoda. In zares! Krasno je bilo! Od Slomškove slavnosti leta 1900. gotovo ni bilo v Slov. Bistrici tako lepe, impozantne prireditve. Bila je zares prava narodna slavnost, pri kateri so se razni stanovi v bratski ljubavi in zastopnosti navduševali za sveto narodno stvar. Bilo je udeležencev gotovo nad tisoč, povečini seveda domačini, a zapazili smo tudi drage goste iz vseh župnij slovenjebistriškega okraja, iz Konjic, Maribora, Celja, Žiž, Šoštanja, celo iz Ljubljane in Gorice. V prisrčnih besedah je pozdravil došle goste predsednik čitalnice, g. dr. Lemež, ter izrazil svoje posebno veselje nad tem, da se je zbralo toliko kmečkega ljudstva. Končal je z željo, da bi se vsi v „Narodnem domu“ čutili, kakor doma. Pevske točke so se izvajale izbirno. Nastopilo je po daljšem času zopet „Slovenjebistriško pevsko društvo“ ter izvrstno rešilo svojo nalogo. Ko so nastopili „Mladi vojaki“ — dvajset dečkov in deklic — ni bilo konca ne kraja pritrjevanju in mnogim so stopile v oči solze veselja in navdušenja. Zlasti pa je vse presenetil vrli nastop makolskega mešanega zbora ter laporskih kmečkih fantov pevcev. Gospi Leskovarjeva je prav dobro predavala Gregorčičevo „Blagovestnikom“, gospi Krajncova, nečakinja g. dr. Vošnjaka, tri in neki mladenič iz Makol ene Gregorčičevo pesem. Burka „Ene uro železniški nadzornik“ je povzročila obilo smeha in zabave. Med posameznimi točkami pa je prav pridno in dobro sviral šoštanjanska narodna godba. Tako je nudila veselica vsakomur obilo izvrstne zabave in je prirediteljem le čestitati na uspehu, ki so ga dosegli. Dasi so veselilni stroški veliki, vendar upamo,

da bo še tudi za družbo sv. Cirila in Metoda nekaj ostalo.

š Strela. Iz Slovenjegrada nam poročajo: Strela udarila je dvakrat v noči 30. avgusta blizu Pameč. Prvokrat je tresla v tovarno za lesno volno, drugokrat pa je zadela v električno soho, se razdelila ter švigala semtertje po žici in je mnogo soh razčesala. Požarna bramba iz Pameč, ki je bila takoj na licu mesta, in mestni gasilci so zabranili razširjevanje ognja.

š Kozje, dne 2. septembra. Pri plenarni seji okrajnega zastopa kozjanskega izvolili so se v okrajni šolski svet kozjanski za dobo šestih let sledeči gg.: Jakob Bovha, veleposestnik in župan v Vercah, dr. Fr. Jankovič, zdravnik v Kozjem, Jožef Jazbinšek, posestnik in župan v Sori pri Planini, Avguštin Preskar, posestnik in župan v Podsedri, in veleč. g. Marko Tomažič, župnik v Pilštaju. Sami zavedni narodnjaki!

š Svoju polsestro zaklal. Dne 31. avgusta je 15letni Jožef Moškon na Vetrniku zaklal svojo polsestro Antonijo Jevšnik, staro 20 let. Dne 2. septembra je bila obdukcija. Slaba vzgoja!

Koroške novice.

k „Katoliško delavsko društvo za Prevalje in okolico“ priredi svoje mesečno zborovanje v prostori gostilne po dom. pri Reismüllerju popoldne po 4. uri. Na sporedu je igra „Pravica se je izkazala“. Igrali pa bodo prevaljski diletantje, ki so se že dvakrat pri zborovanjih pokazali z igrami, ki niso bile slabo obiskane. Ker se pa to le redkokrat zgodi, da bi se kaj igralo, zato upamo, da ne zamudite te prilike, ampak da se vsi delavci kakor kmetje, v prav obilnem številu udeležite tega zborovanja. Ne bo vam žal. K mnogobrojni udeležbi vabi vse — odbor.

Otvoritev „Narodnega doma“.

Podgrad, 28. avgusta.

Nenavadno lepo in v zadovoljnost vseh ne samo starešinstva ampak tudi vseh udeležencev, se je vršila včeraj slavnost otvorjenja „Narodnega doma“ v Podgradu. Na razvalinah starega grada je vihrala že v soboto 17. avg. dolga narodna zastava, nas spominjajoč, da se ima vršiti nekaj izvanrednega Narodni dom in prostor okolo ves v zastavah, dvorišče pokrito z vejevjem je bilo izpremenjeno v prijazni šotor s prostorom za peve in godbo. Na griču pri Narodnem domu je postavljen lično ozaljšan šotorič s prav okusno napravljenim oltarjem; a na nasprotnem griču pa se glasi pok na pok iz topičev.

Po cesti in vseh potih proti Podgradu pa so hitele trume naroda tako, da je bila mogocha po glavni cesti le počasna vožnja.

Udeležba je bila velika že dopoldne, zelo prostoren grič je bil napolnjen glava pri glavi, a popoldne se je pa pripeljalo še na mnogo vozev številno Bistričanov in Trnovčanov. Se večja bi bila udeležba, da jih ni vreme mnogo ostrašilo. Iz strahu pred dežjem se je vrnilo s postaje Herpelje-Korina okolo 200 Tržčanov. Udeležilo se je slavnosti mnogo članov „Sokola“ v Volskem v sokolski obleki.

Ob 10. uri je bila sv. maša v šotoru na griču, pri kateri so peli akademiki pod vodstvom skladatelja J. Mandiča staroslovensko sv. mašo. Petje je bilo res krasno.

Po sv. maši je korakal narod z godbo na čelu po vasi gori in doli. Med tem časom pa so dohajali gostje na vozovih iz Trsta, Kastavščine in drugih krajev.

Pri povratku pred Narodni dom je pozdravil došlece načelnik posojilnice monsignor Anton Rogáč, dekani v Hrusic, dr. Rybář in druge navzoče v borbi za narodna prava osivele može, ter jih je povabil na vhod in ogled stavbe in prostorov. Vsi so hvalili praktično razvrstene prostore.

Ob 1. uri je bil banket v dvorani. Ker je bilo prestora le za 75 oseb, je moralo veliko število udeležencev oditi na dvorišče ali v druge krme.

Predstojnik posojilnice msgr. Rogáč je pozdravljal in zahvaljeval za obilno udeležbo Hrvatov in Slovencev in izrazil željo, da bi vedno ta dva naroda v takem sporazumljenju skupno delala za svoj blagor.

Prof. Mandič omenja, kako se narodni nasprotniki navalili na imovito Kastavsko občino in ker so si tam zobe polomili, so napadli z vso silo in zvijačo Podgradsko slovensko občino. Omenil je za-sluge g. Slavoj Jenka katere si je bil nabral v hudih borbah. G. Jenko se je zahvalil z izbranimi besedami.

Državni poslanec g. Spinič je govoril na javnem shodu ognjevit, jasno in podučljivo tudi za priprsto ljudstvo. Dokazal je, kaj so vse delali z ubogim hrva-

škimi in slovenskim narodom ne samo Italijani in odpadniki, ampak tudi c. kr. oblasti in kako se odiral ta ubogi narod, da bi ostal njihov suženj. Omenjal je, da je v politične svrhe bil ustanovljen kreditni zavod v Poreču, na katerem so posojali denar, da bi pri volitvah za Italijane dobili več glasov. Navzoči so glasno pritrdjevali pa tudi izražali svoje ogorčenje. Navedel je prav kričeča dejstva oduševstva. Prešel je na zgodovino ustanovitve podgrajske posojilnice in dokazoval, koliko dobrega je že pomagala narodu v tem okraju in bode še pomagala. Omenjal je, da le posojilnica v Podgradu je omogočila ustanovitev mlekarne v Hrušici, katera že zdaj tako izvrstno dela in kmotvalcem pomaga do denarja. Prej niso dobivali za mleko in mlečne izdelke blizu nič; a v preteklem letu je izplačala mlekarja za družnikom za mleko in zaslužek blizu 45 tisoč kron. S časom morajo kaj izdati take vsote. Góveru je sledilo dolgotrajno ploskanje in odobravanje.

Potem so nastopala razna pevka društva: „Slavjansko pevsko društvo“ iz Trsta, „Pevsko društvo“ iz Hrpelja in dr. Domači podgradski pevski zbor je zapel pesem „Slovenec i Hrvat“.

Igrali so člani slovenskega gledališča v Ljubljani Danilo in drug. 2 igri. „Kdor se poslednji smeje“ in „Medved“, katere pa niso mnogim ugajale. Nekako ugajalo je petje narodnih pesem, katere ste peli gospa Danilova in gđ. Hočvarjeva.

Krasno so zapeli akademiki pod vodstvom g. Mandića pesem „Jadranski zvuci“.

Najbolj pa je ugajalo narodu tamburašje domačih Podgradskih tamburašev in tamburašic. Vse točke so morali ponavljati. Neprilakovano dobro so udarali in tudi zapeli. Zvečer je igrala godba iz Mavhinja, prižigali so umetni ogenj in spuščali rakete.

Ves dan je bil najlepši red. Ni se opazilo pri ogromni množici niti najmanjšega nespodobnega vedenja. Vse se je izvršilo v zadovoljnost vseh.

Dnevne novice.

Metelkov spomenik. (Iz Škocijana pri Mokronogu.)

Ustanovil se je odbor za Metelkov spomenik. Vzidal se bo na levi strani, nasproti Knobleharjevemu spomeniku, v tukajšnji farni cerkvi. Spomenik bode sličen Knobleharjevemu in pravi okrasek za tukajšnje ravno-kar nanovo pravo okusno preslikano farno cerkev. Vsak prijatelj in čestilec velikega slovenskega učenjaka, pisatelja in dobrotnika, bodisi duhovnik ali posvetnjak, se uljudno naprosi, da blagovoli prispevati za ta spomenik. Hvaležno se sprejme vsak najmanjši dar. Rojaki, prispevajte k spomeniku, saj je bil rajni Metelko s svojimi štipendijami marsikateremu vzgojitelj. Odbor tudi prosi one rodoljube, ki bi imeli sliko rajnega Metelka, naj jo pošljejo podpisnemu odboru. Dobro jo v kratkem nepoškodovano povrnjeno. — Odbor za Metelkov spomenik v Škocijanu pri Mokronogu, Dolenjsko.

Proti monistom in bogotajcem. Maks Steiner, moderni modroslovec, je izdal pravkar knjigo („Die Rückständigkeit des modernen Freidenkerthums, Berlin 1905“), kjer odločno pobija Haacklev monizem. Dr. Rudolf Eisler, znani filozof, delo zelo hvali. Pravi: „Monizem je dogmatičen, prikrita metafizika in skrajno naiven. Monisti oznanjajo stvari, ki naj bodo večna resnica. Sanjarijo o neobhodni nujni in neizmerni substanci. Toda mi raje verujemo pobožnim dokazom za existenco Bega, kakor so jih učili srednjeveški skolastiki, kakor pa plitvim naturalistom sedanje dobe“. Tako govorijo moderni modroslovci, ki niso našega mišljenja. Budalasti Narodovci bodo seveda to prezrli in trebili v svet svoj nazadnjaški materialistični Koran.

— **Kolera.** Na Pruskem je obolelo za kolero do sobote 43 oseb, izmed katerih je umrlo 17. Bolezen je razširjena v Vzhodni in Zahodni Prusiji. Tudi pri 21. pešpolku v Thornu sta zboleli dve osebi. Tudi v Hamburgu sta že oboleli dve osebi za kolero. V Galiciji je za kolero zopet obolel neki otrok. S Stajerskega poročajo, da so konstatirali več slučajev takozvane kolere nostras, ki ni tako huda, kakor prava azijska kolera. Tudi na otoku Zanzibar je obolelo za kolero 10 oseb, izmed katerih jih je umrlo 5. Sedanja kolera je posledica rusko-japonske vojske. Ze lani smo poročali, da imajo na Ruskem kolero. Rusija je pa naznanila, da ne more več poročati o razveju boleznih zaradi vstaje na Kavkazu. Bolezen je torej prišla čez Astrahan, kakor . 1830, ko je grozno gospodarila po Evropi.

Letos je pa prekorčila rusko mejo in je že petrkala v Hamburgu. Kakor znano, povzroča kolero takozvani komabacili, ki ga je iznašel berlinski učenjak Koch v Egiptu pred dobri 20 leti. Pravega sredstva proti boleznim nimajo. Pač pa je znano, da umorita karbol in sublimat bacila, tudi Pfeifferjev serum baje dobro služi. Pred vsem je pa priporočati najstrožjo saogo. Zadržala in nesnažna stanovanja so pravo vzgojilišče komabacila. Nadalje se priporoča ne piti navadne vode, marveč se mora prekuhati. Izkušnje pri kolero v Hamburgu so pokazale, da osobito težko prebole bolezen pijanci, ker jim alkohol zastrupi kri in tako izmanjša odporne moč proti bolezni. Oblasti so že storile vse, da zabranijo razširjanje kolere. Naše težijo, da so zastareli zdravstveni predpisi, a kljub temu pravijo, da ni nikake nevarnosti. Nemčija je odredila najstrožje varnostne odredbe ob ruski meji. V Hamburgu so odredili strogo kwaranteno. Zedinjene države se pa določile, da morajo izseljence opazovati šest dni. predne jih ukrcajo. Poslale so v Hamburg zdravnika Iroma, da proučuje kolero. Vsled kolere nameravajo odpovedati v Nemčiji velike trdnjavske orožne vaje. Včeraj poročajo iz Hamburga, da je v Thornu obolelo za kolero na novo 6 oseb, v rudaški vojašnici pa dva vojaka. V Marienwerderju sta predvčerajšnjim zopet obolela dva plavčaka. Na Poznanjskem se pa množe slučajji legarja, na katerem je obolelo že 225 oseb. Dasi oblasti trde, da ni nikake nevarnosti, se mora vsekakor upoštevati, da je kolera blizu. V sedanjih časih velikanskega prometa pri vseh varnostnih odredbah je skoraj nemogoče natančno nadzorovanje posameznega popotnika. Če se je zanesla kolera v Nemčijo, kjer imajo najmodernejše zdravstvene zakone, se zaneslo še lažje v našo državo, kjer imamo po sodbi zdravnikov najnazadnjaške zdravstvene zakone, da ne govorimo o higijeničnih predpisih, ki so menda najslabši v Evropi, izvedeni seveda birokratske Rusije.

— **Kraljica Natalija** dobi iz zapuščine svojega sina, rajnega srbskega kralja Aleksandra 6 in pol milijona frankov.

— **Bomba razpočila je na Francoskem** v Vigu. Dve osebi sta bili ubiti, več ranjenih. Storitci niso znani.

— **„Rokovnjači“ v Domžalah.** „Rokovnjači“ so, kot je bilo že naznanjeno, vprizorili včeraj, 3. t. m. v Domžalah. Igra je, lahko rečemo, dobro uspela. Računati moramo s tem, da se je morala kar v hipu na novo aranžirati. Med igralci moramo pohvaliti predvsem Mezola, ki je je prav nepriljubeno po domače urezal. Žal, da je moralo izostati četrti dejanje, radi pomanjkanja časa, ker se je mudilo občinstvu na vlak. Občinstvo je živahno aplaudiralo in spremljevalci na kolodvor vse goste, kjer se grmeli slovenski „Živio“ klici v mirno noč.

— **O nesreči pri pomorskih vajah v Pulju** poročajo se sledeče: Torpedovka št. 38 je izgubljena, ker je dno, kjer se je potopila zelo globoko in jo potapljači ne morejo dvigniti. Trupla obeh kurjačev najbrže ležita še v prostoru, kjer je stroj. Torpedovko št. 36 bodo kmalu dvignili. Dviguje jo ladja „Pluto“. Materijala ni dosti izgubljenega, če rešijo vsaj zadnjo torpedovko. Pri „Cobri“ je sprednji del zakriviljen; mesto nje gre na vajo druga torpedovka. Za popravo „Satellita“, „Cobre“ in torpedovke št. 36 bo vsekakor treba 50.000 K.

— **Dovoljenje rudarstva.** Ljubljanski rudarski urad je oddal za eno leto gospodoma trgovcema Ivanu Knezu in Fr. Stupici dovoljenje kopanja šote po celem Kranjskem.

— **Zlobna poškodovanja železniških naprav.** 30. avg. so se na progi Hrušica—Dovje izvršila zlobna poškodovanja železniških naprav. Proti tovrstnemu vlaku št. 1774, iz Trbiža so zlikovci streljali, na progi so našli tudi nabito patreno. Vse se je izvršilo pri čuvajnicah št. 27 in 28 pri Dovjem. Ravnotu so našli debelo dilo položeno čez tir. Tudi pri stražnici št. 26 so našli tako dilo. Storitcev še niso zasledili.

— **Valerijan Prevec.** Sinoči je po daljši bolezni v Kranju umrl g. Valerijan Prevec, bivši asistent južne železnice. Služboval je v Trbovljah, na Zidanem mostu in v Spielfeldu in imel v službi zaradi svojega odločno narodnega mišljenja in nastopa marsikaj pretrpeti. Kot vesel družabnik je bil v krogu znancev in koleg jako čistan in priljubljen.

— **Kuhanje žganja iz fig.** C. kr. finančno ministrstvo je z odlokom z dne 21. avgusta 1905 št. 56.658 sporazumno s kraljevim ogrskim finančnim ministrstvom razlagajoč §§ 32 in 40 zakona o davku na žganje z dne 20. junija 1888 drž. zak. št. 95 iz leta 1888., ki se je deloma izpremenil s drugim delom cesarskega ukaza z dne 17. julija 1899, drž. zak. št. 120 iz leta 1899., ukrenilo, da so prištevati žganjarne, v katerih se predelujejo fige bodi si posušene bodi si sveže, pod določbo § 32 III. navedenega zakona, ker je figovo drozgo smatrati kot

tekočino z višjo sladkornostjo. Vsled tega niso podvržene te žganjarne narejnini, marveč potrošniki in tudi ne smejo c. kr. davčni uradi sprejemati več naznanil o kuhi žganja iz fig od žganjarn, ki so podvržene narejnini. Pri tem naj se pripomni, da moreje stranke vse natančneje poizvedeti pri vsakem c. kr. davčnem uradu in edelku c. kr. finančne straže na Kranjskem.

— **Novi trgovski parnik** zgradi Avstrijski Lloyd. Nesil bo 8000 ton in imel prestopa za šestdeset potnikov. Hitrost bo znašala 14 milj.

— **Tržaški tatovi prijeti.** Tržaška policija je zaprla razen Tragherja še Antona Steinbergerja in Hektorja Vidalijs. Upajo, da dobé še ostale člane tatinske družbe.

— **Vojaške in pomorske vaje** se vrše tudi okoli Rovinja. V revinjskem pristanišču je 6 velikih vojnih ladij.

— **Poizkušnje torpedov na Reki** so izvršeno uspele. Ko so pred dvema letoma preizkušali te torpede, so se torpedi vsled morskoga pritiska razpočili. Sedaj je izumitelj John Witthehead ta nedostatek popolnoma odpravil. Novi sistem torped znači radikalno izpremembo pomorskih vojsk. Iz Pulja je došla vojna ladja, da prisostvuje poizkušnjam.

— **Nesreča.** V soboto popolne so prepeljali iz Trzina v ljubljansko bolnico Matijo Ručigaja. Poškodovana ga je nevarno smreka, ki je padla nanj.

— **Darilo.** Cesar je podaril pogorelem v Bregah 2000 K.

— **Osamljenec roparskega umora aretovan.** V Muravu na Zgornjem Stajerskem je včeraj aretovalo orožništvo 38 let starega Franceta Poženela, ki je sumljiv, da je ropal lesnega trgovca Oswald v Idriji. Poženel je takoj pobegnil.

— **Iz Ihana.** Z največjimi neumneži 19. in 20. stoletja pita neki dopisnik v „Narodu“ dne 19. avgusta t. l. Ihance, oziroma ihanske občinske odbornike, češ da so uganili najneumnejši sklep glede nove šole. „Naredov“ dopisnik hoče sedanjo šolo, ki stoji konec vasi pri cerkvi na gričku, opustiti in sezidati novo poslopje za dober streljalj stran. Odbornikom, ki so tudi premišljali o tem, se je zdelo pametno, da zavoljo pomnožitve enega razreda vzdignejo rajši sedanjo šolo, ker si občina pri tem veliko prihrani, šola bi pa zraven tudi ne trpela veliki. Okolnosti, ki so vodile odbornike pri njih sklepu, seveda dopisnik nič ne opazi, ampak hoče s svojo sirovostjo in neolikanostjo z glave v zid in opisuje v imenovanem listu vse stvar tako, kakor da so odborniki iz same neumnosti in zabitosti sklenili ohraniti sedanjo šolo. Med drugimi neresnicami je največja ta, da vidi dopisnik v tem, če bi zidali novo poslopje, le par tisočakov razlike glede stroškov. Proračun, ki ga je naredil inženir, pa izkazuje celih 19.000 K; to je pa vendar že vsota, za katero se morajo odborniki pri tako revni občini zavzeti. Kakor se iz vašega cenjenega dopisa vidi, pa vam ni bilo drugega mar, g. dopisnik, kakor Ihance pred svetom grčiti in laži o nas pisati. Saj vi in „Narod“ drugega tudi ne znate ne! — V Ihanu, dne 28. avgusta 1905. Karol Sojer, župan, Andrej Flerin, predsednik kraj. šol. sveta.

— **Grozno ponesrečen poizkus.** Drzni angleški zrakoplovec Green-wil je izpuščal dinamične patrone, ko se je dvignil s svojim balonom v zrak. Močno pokanje je bila zanj velika reklama. A ko se je nahajal 1500 m visoko, se je vnel dinamit in v navzočnosti več tisoč ljudij sta bila raztrgana v kosce zrakoplovec in njegov balon. Na gledalce so deževali kosci človeškega mesa in cunje balona. Med gledalci se je nahajala tudi njegova žena s tremi otroci.

Ljubljanske novice.

— **Ij Velika vestnost izprevodnikov na Državni železnici.** Danes je izgubil podpisani denarnico s precejšnjo vsoto v kupeju vozeč se od Skofljice do dolenskega kolodvora. Ko je pogrešil denar, se je peljal v Siško na drž. kolodvor, kjer je detični g. izprevodnik s par tovariši že čakal in naznanil, da je denar dobljen in pri postajnem uradu. Ob temliki postrežljivi vestnosti se podpisani javno zahvaljuje dotičnemu gospodu izprevodniku, in to vestnost in skrbljivost njemu v čast javlja javnosti. F. S. Finžgar.

— **Ij Predavanja o Prešernu.** V četrtek, dne 7. septembra, predava gosp. cand. phil. Robida o „Petrarki, Ilirizmu in ostalih vplivih na Prešerna“, gospod Terseglav pa prihodnji četrtek, 14. septembra „Estetiška in filozofska ocena Krsta pri Savici“.

— **Ij Zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev in žgajetočnikov v Ljubljani** priredi svoj prijateljski sestanek ju-

tri, v torek, dne 5. septembra, ob 3. uri popoldne v gostilni gospoda Antona Bizjaka, Bohoričeve ulice št. 16 v Vedmatu, kjer se bode poročalo o novem obrtnem zakonu in drugem. Poročilo se obilna udeležba.

— **Ij Profesor dr. Binder in slovenski obrtniki.** Poroča se nam: V ljubljanski kazini in na realki je do zadnjega časa imel neki slovenski obrtnik izročeno delo. Tega pa nemškonačionalni želedec dr. Binderja ni mogel prenašati in zagrozil je v kazini, kakor v realki, da se slovenskemu temu obrtniku ne sme več zaslužek dati! In res so temu obrtniku nemška gospoda t. j. kranjska hranilnica in kazinsko društvo zaslužek odvzeli! To si naj narodni krogi zapomnijo, slovenski drž. poslanci pa naj bi že vendar enkrat naučnemu ministru povedali, da tacihi političnih razgrajev Slovinci ne bomo trpeli. Kje sme kak slovenski profesor drugod tako rokovati!

— **Ij Razstava učil** je bila včeraj (v nedeljo) take močno obiskana, da so obiskovalci kar napolnili posamezne sobe. — Z ozirom na tolik obisk se je sklenilo da ostane razstava odprta do 12. t. m., s čemur se da prilika, da tudi Prešernovi častilci lahko ogledajo zanimive šolske predmete. — Dne 12. ob 11. uri dopoldne se razstava slovesno zatvori. V nedeljo ob Prešernovi slavnosti pa bo odprta dopoldne od 8—10 ure in popoldne od 3. ure nadalje.

— **Ij K odkritju Prešernovega spomenika** se je doslej prijavilo 50 društev in deputacij.

— **Ij Vjel se je.** V soboto zvečer je obiskoval več tukajšnjih gostiln neki mlad možki, kateri se je povsod izdajal za detektiva. Kazal je slike raznih moških in žensk in pripovedoval, da jih zasleduje. Ko je policija o tem izvedla, se je hotela prepričati kdo da je neznani detektiv in ga pozvala naj se izkaže, ker pa tega ni mogel, je bil aretovan in se je doznalo da je 23letni brezposelni natakarni Ernano Hukla iz Volfberga na Koroškem.

— **Ij S tremi posebnimi vlaki** so se peljali v soboto vojaki v Celje, Maribor in Gradec od orožnih vaj.

— **Ij Hranilnično knjižico** z vlogo 600 K je odnesel 27 let stari Stefan Predikoka neki kuharici, s katero je bil že dalj časa znan. Prigovarjal ji je toliko časa, da mu je knjižico izročila, nakar je neznano kam pobegnil.

Spominjajte se „Družbe sv. Cirila in Metoda!“

Telefonska in brzojavna poročila. Zborovanje „Slovenske krščanske socialne zveze“ v Mariboru.

Maribor, 4. septembra. Letno posvetovanje v „Slov. kršč. soc. zvezi“ združenih društev se je vršilo ob velikanski udeležbi. Prepoved zborovanja je bila razveljavljena. Že v predvečer je bilo na pozdravnem večeru okolu 1500 oseb, to število je pa danes še narastlo. Vtisek vsled izborne discipline in krasnih govorov tudi pri nasprotnikih izreden. Mladeniške čete vzdržujejo vzoren red. Bilo ni niti najmanjšega nesoglasja. Shod vodi dr. Krek. Jutri sledi obširno poročilo. Deputacija kranjskih Slovencev je položila ob spomenik knezoškofa Slomška v stolni cerkvi velik loverov venec z napisom: „Ljudskemu škofu, kranjski Slovinci“. Brzojavno je shod pozdravil tudi ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič, kar je vzbudilo nepopisno navdušenje. Tudi uredništvo „Slovenca“ je pozdravilo zborovalce.

— **Tešin, 4. septembra.** Včeraj je bil tu velik poljski ljudski shod, ki se ga je udeležilo 6000 oseb. Govorili so državni in deželni poslanec dr. Michejda, profesor za verouk P. Londzin, urednik Friedel in tajnik Kmetijske družbe za tešinsko vojvodino Andr. Teper. Shod je sklenil zahtevati samostojno poljsko učiteljske, protestiral proti vladi, ker se je umaknila nemškemu pritisku v prilog drugih narodnostij, zahteval enakopravnost pri sodiščih in nameščevanje poljskih uradnikov in sodnikov v šlezjskih poljskih okrajih. — Končno so zahtevali splošno, enako in direktno volivno pravico, dokler se pa to ne uvede, pa peto kurijo in po-

množitev kmečkih poslancev. Nemška nadebudna mladež je napadala udeležence in jim celo trgala poljske znake s prs. A Poljaki so ostali hladnokrvni.

Opava, 4. septembra. V Katareinu pri Opavi včeraj ni bilo spopadov med Nemci in Čehi, kakor so pričakovali. Nemci se niso apali motiti izpreveda čeških školov, pežarnih bramb in češkega ljudstva. Le posamezni nemški olikanci so hrulili svoj pfuj, a so njihove klice zadušili češki „Na zdar“-in „Hamba“klici. Orožništvo je ločilo Čeha in Nemce, da ni prišlo do spopadov.

Trident, 4. septembra. Baron Malatti je svojim volilcem podal izjavo, kjer pravi, da se je sicer vedno potegoval za Trst kot sedež vseučilišča, da pa je bil takrat, ko se je delalo v vseučiliščnem odseku, bolj pasiven. „Piccolo“ mu to šteje v zlo.

Trident, 4. sept. Na prošnje italijanske vlade so tu prijeli anarhista Covija, ki se je nahajal s svojima sinčkoma v Tridentu. Izročili so ga Italiji.

Linc, 4. septembra. Včeraj dopoldne so otvorili v Lincu kmetijsko razstavo. Popoldne je priredila zgornjeavstrijska kmetijska družba ob svoji 60letnici slavnostno zborovanje.

Budimpešta, 4. septembra. Po ogrskih mestih se vrše shodi za občno volilno pravico. V Novem Sadu so socialni demokrati razbili krščansko-socialni shod. V Budimpešti se je vršil VIII mednarodni shod za urejanje kaznilnic in VIII. mednar. shod živinozdravnikov.

Stolni Belgrad, 4. septembra. Na povelje preiskovalnega sednika so odvedli v zapor orožniki z nasajenimi bajoneti odvetnika dr. Kovacsa, ki je obdolžen ponarejenja listin in peneverjenja.

Bjelic, 4. septembra. Izvrševalni odbor nemške napredne stranke ima 6. septembra sejo, da določi kandidata za državno-zborsko volitev, ker je odstopil poslanec dr. Haase.

Trier, 4. septembra. V Trierju so prijeli zasledovanega trgovca z deklicami, Kohna, ki je avstrijski podanik.

Pariz, 4. „Matin“ poroča, da je francosko ministrstvo za notranje stvari odredilo zdravstvene odredbe o nemški meji in pristaniščih.

Pariz, 4. septembra. Pri odkritju Barvega spomenika in otvoritvi shoda svobodomiselcev so se vršili neredi. Policija je morala vse aretirance zopet izpustiti.

Tanger, 4. septembra. Nemški bankirji nočejo dati maroškem sultanu drugače posojila, kakor da garantira 40% carinskih dohodkov, v kolikor že nimajo pravice do teh Francozi. V tangeriški okolici zasledujejo razbojnike.

Barcelona, 4. septembra. Na glavni promenadi je včeraj razpočila bomba. Ena žena je ubita, enajst oseb je smrtnonevarno, osem težko ranjenih, med njim zločinec, ki je bombo položil.

Rim, 4. septembra. „Tribuna“ poroča, da namerava papež poveriti več francoskim kongregacijam pouk v katoliških elementarnih šolah v Rimu.

Rim, 4. septembra. „Tribuna“ poroča iz Tjenčina: Na japonskem se boje, da izbruhne vstaja. Danes je prerezan kabel, tako da ni mogoče dobiti poročil.

Portsmouth, 4. septembra. V mirovni pogodbi, ki je že dogotovljena, se za vezeta obedve vladi, da ne bosta utrjevali ne Sahalina, ne La Perouse ceste. Kakor hitro bo pogodba podpisana, se umakne ruska armada v Harbin, japonska pa v Mukden.

Berolin, 4. sept. Vstaja v nemški jugovzhodni Afriki se razširja. Ustaši so napadli tri misijonske postaje, Evropeci so se razun ene sestre rešili. Vstaja je izbruhnila tudi v Mrogori. Nemcem zvesti Masan Duka je premagal neko vstaško četo, ki je izgubila 15 mož. Guverner grof Goetzten javlja, da so ustaši napadli misijon benediktincev v Lindi.

Listnica uredništva.

Novomesto: Poročilo smo morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti. Pride jutri. Zdravi!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

Fran Piškur, trgovec in posestnik, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok Frana, Mici, Josipa, Anice in Tonice, ter vseh sorodnikov prežalostno vest o smrti soproge, ozir. matere

Ane Piškur roj. **Texter**

ki je v nedeljo, 3. t. m. ob 10. uri zvečer, v 47. letu starosti, previdena s svetotajstvi za umirajoče, mirno zaspala v Gospodu. 1791

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 5. t. m., ob 10. uri dopoldne. — Svete maše za dušo pokojnikovo se bodo brale v župni cerkvi.

Trebelno pri Mokron., 4. sept. 1905.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze tolažilnega sočutja in za obilno spremstvo nepozabne sestre, oziroma svakinje in tete

Marije Tomec posestnice

k večnemu počitku izrekajo najprisrčnejšo zahvalo

1786 **Žalujoci ostali.**

V Ljubljani, 4. sept. 1905.

Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljenega soproga in očeta, gospoda

FRANC ŠIMNOVCA pismonoša

izrekamo vsem prijateljem in znancem za obilne dokaze sočutja svojo najtoplejšo zahvalo. — Posebej se še zahvaljujemo gg. kapelanoma Fran Ferjančič-u in Vikt. Köchler-ju za obilne tolažilne obiske v boleznih, dalje g. Josip Stussiner-ju, poštnemu nadkomisarju, g. poštnim uradnikom in uslužbencem za udeležbo pri pogrebu, kakor tudi darovateljem krasnih venčev, in pevcem za ginjaivo petje in sploh vsem, ki so rajnega spremili k zadnjemu počitku ali mu drugače izkazali čast. 1789

Ljubljana, 4. septembra 1905.

Žalujoca rodbina Šimnovc.

Rogaški „Styria“=vrelec

Zdravilna voda proti Zdravniško
oteklini v želodcu in priporočena!
krčem, Brighthovemu
Izborni vnetju le dvic, katarom
zdravilni v grlu in krljlu, v želodcu
učinki! 1732a 1-1 in črevih, diatezi, zaprtju,
bolezni na jetrih itd.

Išče se občinski tajnik

neoženjen, kateri bi opravljal zraven tudi službo gozdnega čuvaja.
Plača po dogovoru, služba se lahko takoj nastopi. 1768 2-2
Pismene ponudbe sprejema iz prijaznosti pod „Tajnik“ upravništvo „Slovenca“.

Nebesa.

Socijalni roman.
Spisal **Marko Zorin**. Tiskal Dragotin Hribar v Ljubljani.
Cena romanu: 1. sešitek velja 50 vin., celo 1. poglavje 2 kroni.
Dobiva se in naroča pri Dragotinu Hribarju kakor tudi v raznih knjigarnah.
Roman „Nebesa“ bode izhajal približno eno leto v posameznih zvezkih na poltretji tiskani polji. 1729 3-3
Slovenci, naročajte obilo ta roman!

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš preljubljeni sin, ozir. brat, svak in stric, gospod

Valerijan Prevc

bivši asistent c. kr. priv. južne železnice

po daljši, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, sinoči ob devetih, v 34. letu svojega življenja, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo blagega pokojnika bode jutri, dne 5. septembra t. l., ob pol šestih popoldne pred hišo žalosti šte. 170 blagoslovljeno in odločeno prenešeno na pokopališče k večnemu počitku.

Sv. maše za dušo pokojnikovo se bodo brale v farni cerkvi v Kranju. Pokojnik bodi priporočen v molitev in blag spomin!

V Kranju, dne 4. septembra 1905.

Marija Prevc, mati. Alojzij Prevc, brat. Urbanija Prevc, Silvija Lah, Rika Prevc, Viktorina Tavčar, sestre. Alojzij Tavčar, Evgen Lah, svaka. Mici Prevc, svakinja. Danica Tavčar, Vida Lah, nečakinji Živko Tavčar, nečak.

Veliko zalogo absolutno zajamčenega pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, do 50 kron, sortirano najfinejše do 60 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne odaja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

V zalogi je tudi **tropsko žganje**. Za zadrage in večje množine **izjemne cene**, 1731 47

Za obilne naročbe se priporoča **Kmetijsko društvo v Vipavi.**

Dobre ohranjene špecerijske stelaže

kupi 1730 5-4
ANTON KOLENC v Celju.

Enonadstropna VILA

posebno pripravna za kakega vpokojenega gospoda, v neposredni bližini cerkve sv. Petra, 17 let prosta davka, **se proda** iz proste roke pod prav ugodnimi pogoji. — Naslov pove uprav. „Slovenca“. 1722 3-3

KONTORIST

1779 4-1 **išče službo.**
Naslov pove upravništvo tega lista.

Mlinar

dobi službo pri **Jožefu Tavčlju** v Zdenski-vasi (P. Videm pri Dobrépoljah.) Bencin-motor z dvema kamnoma. Nastopi se takoj. 1787 2-1 Plača po dogovoru.

Naznanilo.

Na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice šte. 10) se prične **šolsko leto 1905/6** s slovesno službo božjo

dne 18. septembra 1905.

Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisavali: v I. razred dne 15. septembra od 9. do 12. nre, v ostale razrede dne 16. septembra od 9. do 12. ure.

Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dne 17. septembra dopoldne.

Natančnejša pojasnila se nahajajo v razglasilu v šolskem poslopju.

Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 28. avgusta 1894. l., šte. 2354, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji sprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije.

1784 3-1

V Ljubljani, dne 4. septembra 1905.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.

Krepak deček

iz poštene hiše ter lepega vedenja, kateri je dovršil vsaj I. gimnazijski razred, je več slovenskega jezika v govoru in pisavi ter ume vsaj nekoliko nemško, **sprejme se takoj**

v trgovini s špecerijskim in galanterijskim blagom 3-1

Alfonz Oblak v Rudolfovem.

3 dijaki

iz dobrih hiš se sprejmejo na stanovanje in hrano pri učiteljski družini. Stanovanje obsežno, bilzu šol, je zračno in elegantno. Vestno nadzorstvo, zdrava hrana zagotovljena. — Vpraša naj se pri upravništvu „Slovenca“. 1781 3-1

Izgubil se je

črn pes

pubi (ratler), ki zastopi na „sitzen“. Kdor ga najde, dobi primerno nagrado pri županstvu v Škocijanu. 1782 1

Dr. Ivan Jenko

zopet ordinuje.

2 izurjeni

prodajalki, le prve moči, se iščeta za damsko konfekcijsko trgovino. Plača tudi nad 100 K.

Ponudbe osebno ali pismeno na „Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5. 1756 3-3